

Dick den Bakker, directeur besturenraad Academie:

“Christelijk onderwijs geeft identiteit”

Dick den Bakker (Ridderkerk, 30 augustus 1954) heeft een indrukwekkend curriculum vitae, waarop direct opvalt dat hij een echte onderwijsman is. Hij is gehuwd, vader van drie kinderen en inmiddels twee kleinkinderen. Hij is sinds enkele jaren directeur Besturenraad Academie, centrum voor Christelijk onderwijs, met als specialisme governance, identiteit en leiderschap. Na jarenlang praktijkervaring houdt hij zich dus bezig met advisering en beleid.

Merwerode

Na de middelbare school volgde Dick den Bakker de Pedagogische academie Merwerode in Dordrecht -de huidige Hogeschool InHolland- en werd na zijn scriptie over dyslexie volledig bevoegd onderwijzer aan de CBS Merula in Heenvliet. Na vijf jaar op deze school met veel plezier te hebben gewerkt kreeg hij eenzelfde functie aan de PCB De Bongerd in Zuidland. Kort daarna werd hij benoemd tot adjunct-directeur van deze school. In 1987 volgde zijn aanstelling als directeur van CBS Boterdorp in Bergschenhoek. Naast deze school werd hij in 1996 tevens directeur van CBS De Acker, die in de nieuwe Vinex-locatie startte. Kort daarop werd hij algemeen directeur PC Basisonderwijs in Bergschenhoek. Hij kreeg daarmee de leiding over drie scholen met 800 leerlingen en zestig personeelsleden. Naast deze drukke functie was hij een dag per week adviseur in dienst van de Adviesgroep Spirit in Education in Amersfoort met als belangrijkste taak het verzorgen van studiedagen voor schoolteams en adviseren van schoolbesturen en directies.

Cum laude

Naast zijn drukke werkzaamheden wist hij ook nog een studie orthopedagogiek cum laude af te ronden, evenals de opleiding Schoolleider primair onderwijs aan de Hogeschool Windesheim in Zwolle. Vervolgens wist hij zich nog verder te specialiseren en behaalde -eveneens cum laude- het diploma Executive Master of Business Administration in Management of Education (MBA-ME). Bijzonder was dat zijn Christelijke levensovertuiging een belangrijke rol speelde bij zijn scriptie: *“onderzoek naar de bruikbaarheid van een diagnose-instrument om de levensbeschouwelijke schoolidentiteit te versterken”*. De vraag is natuurlijk waarom die levensbeschouwing zo'n belangrijke rol in zijn leven speelde.

Dick den Bakker: "Opgevoed als gereformeerde jongen werd ik al jong aangetrokken door het christelijk geloof. Nu ik erop terugkijk merk ik dat dit geloof een soort basisvertrouwen geeft, waarmee je in het leven kunt staan. Het geeft voor mij houvast en het besef dat je er in het leven niet alleen voor hoeft te staan. Het helpt om je leven betekenis te geven. Om dit jonge mensen mee te geven, vind ik in toenemende mate belangrijk. De tijd dat we

ons los moesten maken uit knellende verbanden is voor een groot deel achter de rug. De uitdaging voor deze tijd is om jongeren richting te geven en een bezielend verband te bieden. Daar kan de christelijke traditie voor wie dat wil een rol inspelen, want die heeft taal, rituelen en symbolen voorhanden die nu voor veel jonge mensen ontbreken.”

Vanaf 2011 is Dick den Bakker directeur van de Besturenraad Academie en van de afdeling Verenigingszaken en belangenbehartiging. Wat houdt deze functie precies in?

Dick den Bakker: "Aan schoolbesturen worden steeds hogere eisen gesteld. Op essentiële punten als kwaliteit, transparantie en scheiding tussen bestuur en intern toezicht legt de overheid de lat hoger. Voor veel besturen is dat aanleiding om de eigen organisatie eens goed door te lichten en zich verder te ontwikkelen. Ook hebben organisaties vaak zelf de behoefte om hun intern toezichthoudende taak verder uit te werken. Soms wordt gekozen voor een andere bestuurlijke constructie. Ook een samenwerkingsvorm of fusie kan een manier zijn om de eigen positie te versterken. Wij ondersteunen bij deze en vele andere vraagstukken op het gebied van governance. Onze adviseurs kennen het onderwijsveld erg goed en zijn hier vaak zelf uit afkomstig. Zij verdiepen zich in de specifieke situatie en leveren maatwerk en zorgen ervoor dat de samenhang met de identiteit van de organisatie en het personeelsbeleid voortdurend in de gaten wordt gehouden. Daarop baseren wij ons op de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' van kracht. Deze wet, die sinds augustus 2010 van kracht is kent vier hoofdlijnen: de minimumeisen voor de kwaliteit van scholen, die consequenties kunnen hebben voor de bekostiging, aanwijzing door de minister bij bestuurlijk wanbeheer, wettelijke basis voor sectorcodes en scheiding bestuur en intern toezicht.

Identiteit

Christelijke onderwijsinstellingen maken steeds vaker werk van hun identiteit. Of het nu uit eigen beweging is of vanwege de multiculturele samenleving of de voortschrijdende secularisatie. Schoolleiders stellen zich de vraag waar hun scholen voor staan, zoals bijvoorbeeld de betekenis van de levensbeschouwelijke identiteit op hun school. Ook van belang is hoe die identiteit werkt op pedagogisch, onderwijskundig en maatschappelijk terrein en hoe de medewerkers de levenbeschouwelijke identiteit beleven. Welke expertise levert de Besturenraad Academie hierin en waarom is die identiteit zo belangrijk?

Dick den Bakker: "Wij ondersteunen veel christelijke scholen bij het werken aan en met de identiteit. Wij hebben inspiratiedagen voor schoolteams en met een identiteitsscan bieden wij een onderscheidend aanbod aan diensten, producten en cursussen. Met onze expertise, ervaring en nieuwste inzichten verkregen uit wetenschappelijk onderzoek dat in onze opdracht wordt uitgevoerd, kunnen wij een organisatie ondersteunen, van toezichthouder en bestuurder tot docent. Leiding geven aan een christelijke onderwijsinstelling

te midden van de diversiteit van docenten- en leerlingenpopulatie en de hoge maatschappelijke verwachtingen van het onderwijs, vraagt om persoonlijk, bezielend en verbindend leiderschap. Voor bezinning op en praktische ondersteuning bij onderwijskundig leiderschap is men bij de Besturenraad Academie aan het goede adres. Vanuit onze christelijke visie hebben wij een aantal leergangen ontwikkeld gericht op leiderschap. Landelijk en lokaal is de onderwijswereld sterk in beweging en staat al vele jaren hoog op de politieke agenda in Den Haag. De overheid spant zich in voor goed onderwijs. Investeren in kennis is immers investeren in de toekomst. Wat we echter zien is dat onderwijs steeds meer vanuit rendementsdenken wordt bekeken en economisch nut moet hebben. Dit rampzalige denken vind ik zelfs terug in het nieuwe verkiezingsprogramma van het landelijke CDA, helaas. Terwijl wij vanuit een christelijke visie naar het onderwijs willen kijken, waarin de hele mens centraal staat. Onderwijs als waarde op zich. Waarin het gaat om mensvorming, waar het leren lezen en rekenen middel voor zijn en niet het hoogste doel met de hoogste opbrengsten. Vanuit dit denken proberen we het belang van het christelijk onderwijs te behartigen, bijvoorbeeld door ons te verzetten tegen een uniforme toets die voor het gehele basisonderwijs moet gelden. Of ons in te zetten voor het behouden van de vrijheid van onderwijs, eigenlijk wel de belangrijkste reden van ons bestaan.

Hoe staat het met het onderwijs in Lansingerland en hoe staat Dick den Bakker tegenover buitenschools leren?

Dick den Bakker: "Voor zover ik het kan overzien, mogen we over de kwaliteit van het onderwijs in Lansingerland erg tevreden zijn. Uiteraard zijn er wel verschillen in kwaliteit. Die zijn goed te zien op bijvoorbeeld de website van de onderwijsinspectie. Maar we hebben goede en erg goede scholen en een grote pluriformiteit, zowel in levensbeschouwelijk als in onderwijskundig opzicht. De vrijheid van onderwijs, zoals ie bedoelt is: onderwijs aanbieden vanuit een bepaalde opvatting, waardoor ouders voor hun kinderen iets te kiezen hebben."

CDA-lid

Dick den Bakker is al jaren lid van het CDA en heeft ook op de lokale verkiezingslijst gestaan. Door zijn drukke werkzaamheden is hij echter nooit in de gemeenteraad gekomen en is daarom ook niet actief in de partij. Is Dick den Bakker tevreden met wat hij heeft bereikt in het leven en heeft hij nog politieke ambities?

Dick de Bakker: "Toen ik als onderwijzer op 20-jarige leeftijd begon, was mijn perspectief om hoofd der school te worden, zoals dat toen heette. Dat ik uiteindelijk de mogelijkheid heb gekregen om verder te groeien en op dit moment zo'n mooie, afwisselende baan met voor mijn gevoel een belangrijke betekenis voor het christelijk onderwijs in Nederland mag vervullen, had ik nooit kunnen bedenken. Ik ben dus een dankbaar mens. Politieke ambities heb ik niet echt. Landelijk moeten echt jongere mensen het gaan doen en dat zie je op de CDA-lijst nu gebeuren. Plaatselijk denk ik dat ik geen genoegen

zal kunnen beleven aan het gemeenteraadswerk, zeker als ik nu lees wat eenmansfracties aan wantrouwen ten toon spreiden. Het is een manier van in het leven staan, waar je natuurlijk wat tegenover moet stellen, namelijk dat je vanuit vertrouwen kunt leven en dat er ook dingen fout kunnen gaan. Maar of ik dat zou kunnen opbrengen in de raad betwijfel ik.

Respect

Naast zijn werk heeft Dick den Bakker vele jaren onbezoldigde aan het onderwijs gerelateerde nevenfuncties vervuld. Naast kennis en vaardigheden speelt ook het overdragen van een bepaalde attitude, manieren, normen en waarden een belangrijke rol. Dat Dick den Bakker hierover in ruime mate beschikt is wel gebleken. Niet alleen door zijn imposante lengte, maar ook door ambitie en gedrevenheid straalt hij respect uit. De docent oude stijl die menigeeen zo graag weer terug ziet voor de klas.

Nick Steenkamp